อนุสรณ์

ในงานประชุมเพลิงศพ

นางละม่อม ลังคุลจินดา

ณ ฌาปนสถาน กองทัพบก

ดโสมนัสวิหาร

วันพุธ ที่ ๖ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๐

นางละม่อม ลังคุลจินดา

ชาตะ : ๑๑ กรกฎาคม ๒๔๓๕

มรณะ : ๒๖ มีนาคม ๒๕๑๐

ประวัติ

คุณแม่ละม่อม ลังคุลจินดา สมาชิกฌาปนกิจกองทัพบกส่วนสัญญาบัตร หมายเลข ๕๘๑ เกิดเมื่อวันที่ ๑๑ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๔๓๕ ตรงกับวันจันทร์ เดือน ๘ ปี มะโรง ณ. ตำบลบางแวก อำเภอภาษีเจริญ จังหวัดธนบุรี มีบุตรทั้งหมด ๖ คน เป็นหญิง ๒ คน ชาย ๔ คน และมีหลานชายหญิงซึ่งเกิดจากบุตรรวมทั้งสิ้น ๑๘ คน ท่านได้ถึงแก่กรรมที่บ้านพักตำบลปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี เมื่อวันที่ ๒๖ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๑๐ รวมอายุได้ ๗๕ ปี ซึ่งยังความเศร้าสลดมาสู่ครอบครัวและญาติมิตรเป็นอย่างยิ่ง

ขณะที่คุณแม่ยังมีชีวิตอยู่ ท่านเป็นผู้มีใจโอบอ้อมอารีโดยทั่วไป เฉพาะอย่างยิ่งท่านได้พยายามอบรมสั่งสอนลูกหลานทุกคนให้มีความสามัคคีซึ่งกันและกัน ให้รู้จักสะสมสร้างสรรค์ให้รู้จักปฏิบัติตนแต่ในทางที่ดีที่ควรอยู่เสมอ คุณงามความดีของท่านดังกล่าวนี้ จะอยู่ในความทรงจำของบรรดาลูกหลานยากที่จะลบเลือนได้

กุศลใดที่คุณแม่ได้กระทำไว้ก็ดี กุศลใดที่ญาติมิตรและลูกหลานได้อุทิศให้คุณแม่ก็ดี ขอกุศลนั้น ๆจงเป็นผลานิสงส์ช่วยดลบันดาลให้ดวงวิญญาณของคุณแม่สถิตอยู่ ณ ทิพยสถานเสวยแต่ทิพยสมบัติสมดังเจตนาทุกประการ.

จากลูกของคุณแม่

คำไว้อาลัยคุณแม่

คุณแม่ได้ป่วยกระเสาะกระแสะมาตั้งแต่ เดือน ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๐๙ ประมาณ ๒ เดือน ต่อมาจนกระทั่งวันที่ ๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๐ ก็เริ่มมีอาการปวดในกะเพาะอาหารจนทนไม่ไหว ลูก ๆจึงได้พาไปให้นายแพทย์ตรวจฉายเอ๊กซเรย์ และพักรักษาตัวที่โรงพยาบาลหญิงในวันที่ ๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๐ โดยได้พักที่ตึกโอสถกรรมประมาณ ๑๘ วัน นายแพทย์ประจำตึกได้แนะนำให้ผ่าตัด จึงได้ย้ายไปพักที่ตึกศัลยกรรม ตั้งแต่วันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๑๐ จนถึงวันที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๑๐ ได้ทราบจากนายแพทย์ศัลยกรรมว่าผ่าตัดได้เพราะเป็นมะเร็งที่หลอดอาหาร และลูกหลานเห็นว่าการพักที่ตึกศัลยกรรม คุณแม่ไม่ได้รับความสะดวกสบาย จึงได้ขอย้ายไปพักที่ห้องพิเศษในวันที่ ๑๓ มีนาคม ๒๕๑๐ และได้พักอยู่ห้องพิเศษเพียง ๔ วัน คุณแม่ท่านก็ขอร้องต่อลูก

หลานให้พาท่านกลับบ้าน เพราะโรคของท่านนายแพทย์ชี้แจงว่าไม่มีทางหาย มีแต่ทรุดลงเรื่อย ๆ ดังนั้นลูกหลานจึงได้ตกลงใจพาท่านกลับบ้าน ในวันที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๑๐ และพักรักษาอยู่ที่บ้านประมาณ ๑๐ วัน ในความดูแลของบรรดาลูกหลานโดยใกล้ชิดจนวาระสุดท้ายของคุณแม่ คือในเช้าวันที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๑๐ ตรงกับวันอาทิตย์ แรม ๑ ค่ำ เดือน ๔ คุณแม่ได้มีอาการหายใจถี่จนกระทั่งห่างและช้าลงๆ และสิ้นลมหายใจถึงมรณะกรรมอย่างสงบ เมื่อเวลา๐๘.๐๕น. ยังความเศร้าสลดแก่บรรดาลูกหลานเป็นอย่างมาก

อนึ่ง ในระหว่างที่คุณแม่พักรักษาตัวอยู่ที่โรงพยาบาลหญิงตั้งแต่วันที่ ๑๑ กุมภาพันธ์ ถึงวันที่ ๑๒ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๑๐ นั้น บรรดาลูกหลานที่อยู่ในพระนครได้ไปเยี่ยมอาการป่วยของท่านทุกวัน ส่วนผมรับราชการอยู่ต่างจังหวัด จึงมีโอกาสไปเยี่ยมท่านได้ในวันเสาร์-อาทิตย์ และทุกครั้งที่ผมไปเยี่ยมท่าน เมื่อได้สังเกตการณ์ปฏิบัติหน้าที่ของบรรดา

พยาบาลรวมทั้งนักเรียนพยาบาลของโรงพยาบาลนี้ ก็อดหวลคิดถึงการปฏิบัติหน้าที่ของบรรดาพยาบาลสนามเมื่อครั้งผมไปราชการสงครามเอเซียบูรพาในกองทัพพายัพมิได้ บรรดาพยาบาลในสนามได้ปฏิบัติหน้าที่อย่างไร กรุณาอ่านพิจารณาบทกลอน ซึ่งผมได้ประพันธ์ตามคำสั่งของแม่ทัพกองทัพพายัพสมัยนั้นในหน้าต่อไปเถิดครับ.

พ.ท. ชีวัน ลังคุลจินดา

๖ ธันวาคม ๒๕๑๐

กลอนอาลัยคณะพยาบาลแห่งโรงพยาบาลศิริราช

ณ กองบัญชาการกองทัพพายัพ

เมื่อ ๒๗ ม.ค. ๘๘

จากคณะนายทหารในกองบัญชาการกองทัพพายัพ

(ประพันธ์โดย ชีวัน ลังคุลจินดา)

ชื่นชีวาราตรีนี้สะอาด
นภากาศสะอาดแจ้งแสงเดือนไข
ดาวระยับจับแสงพระจันทร์ไกล
เป็นศุภชัยเลิศยิ่งมิ่งมงคล
ในคราที่นารีศรีของชาติ
ศิริราชสถานการกุศล
ที่พร้อมหมู่อยู่ที่นี้ทุกคน
จะลาพ้นจากทัพพายัพไป
ในนามเราเหล่านักรบ ท. พายัพ
ท่านแม่ทัพเป็นประธานขอขานไข

แถลงพจน์พาทีที่จริงใจ
ขออภัยหากพลั้งไม่บังควร

เพื่อส่งเสริมเพิ่มขวัญทหารชาติ
ให้สามารถปราศโรคโศกกำสรวล
เพื่อรบรุกบุกไล่ไพรีรวน
เพื่อทั้งมวลอำนาจชาติตระการ
จึงคณะพยาบาลชาญวุฑฒิ
แห่งศิริราชคลาดสถาน
จากญาติมิตรสนิทยิ่งสิ่งสำราญ
ละจากบ้านไร้ทุกข์สุขทั้งปวง
ถึงแม้พระนครบวรสุข
ที่สนุกรุ่งเรืองดั่งเมืองสวง
ระดาดดาอาคารร้านเรือนรวง
ก็มิหน่วงเหนี่ยวให้อาลัยลาน
มุ่งมารวมร่วมยุทธสุดจะกล้า
ช่วยพยาบาลภัยให้ทหาร
ที่อาวุธยุทธภัยไข้รุกราน

เพื่อสำราญผลาญริขสู้ต่อไป
การบำบัดบั่ดภัยไข้นานา
สุดจะหาใดเปรียบเทียบไฉน
ถือพวกเราทุกคนทั้งพลนาย
ประหนึ่งคล้ายญาติสนิทมิตรของเธอ
ทุกค่ำเช้าเฝ้ามองสนองถ้อย
เสียงน้อยน้อยแว่วหูอยู่เสมอ
ที่พิษไข้ร้ายหนักชักละเมอ
ใจของเธอก็ร้อนเร่าเฝ้าระวัง
เมื่อเวลาทานยาหรืออาหาร
เธอจัดการทำให้ไม่ได้พลั้ง
ประกอบคำหวานเสียงเพียงพอดัง
ผู้ป่วยฟังแล้วชื่นรื่นฤทัย
ที่รายใดไข้สุมแรงรุมร้อน
ได้แต่นอนเนาซุกลุกไม่ไหว
เธอก็ช่วยด้วยเมตตามิช้าใย
โดยจริงใจไม่เหยียดรังเกียจกัน

ช่วยพยุงมุ่งช้อนตอนศีรษะ
มุ่งมานะป้อนยาและอาหาร
ทั้งเพราพริ้มยิ้มละไมเพื่อให้ทาน
ขมเป็นหวานทานได้ไม่ประวิง
ทั้งห้องหับที่หลับนอนหมอนมุ้งม่าน
ทุกวันวารหมั่นรักษาหาทอดทิ้ง
เช่นห้องรกรุงรังน่าชังชิง
เธอไม่นิ่งชิงบำบัดปัดกวาดไป
แม้ส่วนตนคนไข้ไม่รังเกียจ
ไม่นึกเหยียดเกลียดใกล้กรายไฉน
ถึงโสมมผสมเข้าเคล้าโรคภัย
เธอทำได้เต็มมือมิถือตน
เช่นชำระชะล้างร่างคนไข้
นั่งไม่ได้ให้สะอาดวิลาสผล
ทั้งหัวหูทั่วตามตัวตน
พื้นล่างบนคนเจ็บและเล็บมือ
ทั้งขยันหมั่นถามถึงความไข้
"เป็นยังไงค๊ะไข้ไฉนหรือ

ถ้าจะร้อนห่อนเย็นเห็นตาปรือ"
แล้ววางมือแตะแก้มแย้มเยื่อใย
วางปรอททอดให้ลงในปาก
เมื่อละจากจับมือถือวิสัย
บรรจงบีบชีพจรการถ่อนใจ
เพื่อจะใคร่ทราบถึงซึ่งอาการ
ผลสำรวจตรวจได้ใครไข้มาก
หรือแสนยากหากให้ใคร่อาหาร
หรือสงสัยแปลกใจในอาการ
ก็รายงานด่วนไปในทันที
เพื่อแพทย์ผู้รู้วิทย์สั่งผลิตยา
ที่ถูกท่าฆ่าโรคร้ายให้คลายหนี
เพื่อคนไข้ได้ฟื้นค่อยคืนดี
จนถึงที่หายขาดคลาดทุกข์ทน
ตามเวลาหาได้ร้างห่างคนไข้
คอยระไวใจระวังหวังแต่ผล
คือให้หายคลายห่วงดวงกมล
เพื่อทุกคนพลชาติคลาดโรคภัย

ถึงตรากตรำลำบากยากยิ่งล้น
ก็มิบ่นจนคำพร่ำไฉน
หนักก็เอาเบาก็นั่งระวังระไว
ไม่ว่าใครได้เห็นมิเว้นชม
ชอบร่วมด้วยช่วยหมอไม่รอรั้ง
ทุกทุกครั้งตั้งใจใคร่ผสม
เช่นในการตัดผ่าน่านิยม
เธอเกลียวกลมช่วยเหลือไม่เบื่อเลย
การฉีดยาน่านับถือคือไม่เจ็บ
เสมือนเล็บมือนางวางเฉย ๆ
ช่างชำนาญงานนักไม่ยักเคย
ยินใครเอ่ยเจ็บแท้แต่สักคน
ที่บรรยายมายมากหลากเหลือนี้
เพียงพอดีคลี่รับกับเหตุผล
ยังมีอีกปลีกไปใช่ว่าจน
โดยจำนนจนคำนำต่อกลอน
แม้ศึกโหมโจมพุ่งมุ่งระเบิด
หวังให้เกิดภัยมหาน่าสยอน

เสียงครื้นครั่นลั่นฟ้านภาพร
ซ้ำบั่นรอนซ้อนพิฆาตกราดปืนกล
เธอขวัญแข็งแกร่งกล้าน่าปลาด
ไม่หวั่นหวาดขลาดภัยใจกาหล
สติมั่นขวัญดีเป็นศรีพล
แต่ละคนไม่หวั่นพรั่นไพรี
เฉพาะยิ่งสิ่งเลิศประเสริฐนัก
คือรักศักดิ์รักนวลสงวนศรี
มิยอมให้ใครเหยียดเกียรติสตรี
นับเป็นศรียอดยิ่งมิ่งมงคล

อันข้อความตามได้บรรยายนี้
เป็นความดีศรีลักษณ์จักเกิดผล
จะจรุงรุ่งสุขทุกทุกคน
เมื่อกลับยลเยือนบ้านสถานเดิม
เมื่อจากไปใจเราเหล่าพายัพ
จะไม่ลับเลือนง่ายใคร่ส่งเสริม
ซึ่งความดีศรีวิไลในแต่เดิม

นับแต่เริ่มเนามาน่าเสียดาย
ความเสียดายมายมากหากให้กล่าว
ต้องยืมเค้าความกวีมีนิสัย
จึงจะสมกลมกล่อมละม่อมละไม
ขออภัยใคร่จะกล่าวสำเนาความ
"เสียดายทัดกรรเจียกผมช่างสมภักตร์
เสียดายลักษณ์เลิศลบในภพสาม
เสียดายใจเรียบรอบระบอบความ
เสียดายงามมรรยาทกิริยา
เสียดายเสียงดุจการเวกร้อง
เสียดายกลิ่นเกศต้องนาสา
เสียดายประทินกลิ่นรสกายา
เสียดายรสพจนาเมื่อพาที"

โอกาสนี้ขออวยพรสุนทรสวัสดิ์
ปวงพิบัติขัดข้องอันหมองศรี
อย่าได้สบพบพานผ่านกายี
สบแต่ศรีดียอดตลอดทาง

เมื่อถึงบ้านสถานเดิมเริ่มงานใหม่
ให้สดใสสุขใจไร้ทุกข์ขวาง
ให้จรุงรุ่งเรืองเฟื่องทุกทาง
สิ่งขัดขวางทางเจริญเหินห่างไกล

ให้อายุวรรณะพละสุข
ทุกปีทุกเดือนวันมั่นสดใส
ให้ตั้งหลักศักดิ์ยศปรากฏไกล
คิดสิ่งใดก็ให้สมอารมณ์เทอญ ฯ

คำปรารภ

ในงานประชุมเพลิงศพคุณแม่ บรรดาลูกหลานได้พร้อมใจกันพิจารณาเห็นว่าควรจะได้จัดพิมพ์ หนังสือขึ้นสักเล่มหนึ่ง เพื่อเป็นอนุสรณ์ที่ระลึกแก่ท่านผู้มีพระคุณ และได้มอบให้ผมเป็นผู้ดำเนินการ ซึ่งผมได้พิจารณาแล้วเห็นว่าบรรดาท่านผู้ได้รับเชิญส่วนมากเป็นข้าราชการ จึงได้รวบรวมจัดพิมพ์หนังสือเล่มนี้ขึ้น ในหัวข้อว่า " ความรู้เรื่องเบี้ยหวัดบำเหน็จบำนาญโดยสรุป " และพร้อมกันนี้เจ้าภาพขอขอบพระคุณท่านผู้มีเกียรติตลอดจนญาติมิตรทุกท่าน ที่กรุณามาเป็นเกียรติและช่วยให้งานนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดีทุกประการ

หากหนังสือเล่มนี้ จะพึงเกิดประโยชน์แก่ท่านผู้ใดก็ตาม ขอให้กุศลเจตนาอันเกิดจากกตัญญูกตเวทิตาธรรมของบรรดาลูกหลานจงมีผลดลบันดาล ให้ดวงวิญญาณของคุณแม่จงประสบความสุข โดยควรแก่คติวิสัยในสัมปรายภพด้วยเทอญ.

พ.ท. ชีวัน ลังคุลจินดา

ผู้เทนเจ้าภาพ

๖ ธันวาคม ๒๕๑๐

ความรู้เรื่องเบี้ยหวัดบำเหน็จบำนาญโดยสรุป

๑. ข้าราชการที่ออกจากราชการจะได้รับ

๑.๑ เบี้ยหวัด (เฉพาะทหาร) หรือ

๑.๒ บำเหน็จ หรือ

๑.๓ บำนาญปกติ หรือ

๑.๔ บำนาญพิเศษและบำนาญปกติรวมกัน

๑.๕ เงินสะสม

๑.๖ เงินออมทรัพย์ (เฉพาะข้าราชการ ทบ.)

๑.๗ เงินช่วยเหลือค่าเล่าเรียนบุตร เงินบำรุงการศึกษาของบุตร และเงินค่ารักษาพยาบาลตนเองและครอบครัว (ถ้ามี)

๑.๘ เงินค่าพาหนะกลับภูมิลำเนา

๒. ข้าราชการประจำการถึงแก่กรรม ทายาทจะได้รับ

๒.๑ เงินเดือนค้างจ่าย (ถึงวันที่ถึงแก่กรรม)

๒.๒ เงินสะสม

๒.๓ เงินออมทรัพย์ (เฉพาะข้าราชการ ทบ.)

๒.๔ เงินช่วยพิเศษ (จำนวน ๓ เท่าของเงินรายได้ประจำเดือน)

๒.๕ เงินช่วยเหลือค่าเล่าเรียนบุตร, เงินค่าบำรุงการศึกษาของบุตร และเงินค่ารักษาพยาบาลผู้ตายและครอบครัว ค้างจ่าย (ถ้ามี)

๒.๖ เงินค่าเช่าบ้านค้างจ่าย (ถ้ามี)

๒.๗ บำเหน็จตกทอด หรือบำนาญพิเศษ กับบำเหน็จตกทอด

๒.๘ เงินค่าพาหนะกลับภูมิลำเนา (ต้องขอภายใน ๑ ปี นับแต่วันถึงแก่กรรม)

๓. ทหารกองหนุนมีเบี้ยหวัดถึงแก่กรรม ทายาทจะได้รับ

๓.๑ เบี้ยหวัดค้างจ่าย (ถึงวันที่ถึงแก่กรรม)

๓.๒ เงินช่วยพิเศษ (เท่ากับเงินเบี้ยหวัดที่รับเป็นรายเดือน ๑ เดือน)

๓.๓ บำเหน็จตกทอด

๓.๔ เงินช่วยเหลือค่าเล่าเรียนบุตร, เงินค่าบำรุงการศึกษาของบุตร และเงินค่ารักษาพยาบาลผู้ตายและครอบครัว ค้างจ่าย (ถ้ามี)

๔. ข้าราชการรับบำนาญถึงแก่กรรม ทายาทจะได้รับ

๔.๑ บำเหน็จค้างจ่าย (ถึงวันถึงแก่กรรม)

๔.๒ เงินช่วยพิเศษ (เท่ากับเงินบำนาญที่รับเป็นรายเดือน ๑ เดือน)

๔.๓ บำนาญตกทอด

๔.๔ เงินช่วยเหลือค่าเล่าเรียนบุตร, เงินค่าบำรุงการศึกษาของบุตร และเงินค่ารักษาพยาบาลผู้ตายและครอบครัว ค้างจ่าย (ถ้ามี)

เบี้ยหวัด

เงินเบี้ยหวัด ทางราชการจ่ายเฉพาะข้าราชการกลาโหมที่เป็นทหารเท่านั้น เป็นสิทธิพิเศษโดยเฉพาะของกระทรวงกลาโหมจะให้หรือไม่ให้ หรือให้แล้วจะงดแก่ทหารผู้ออกจากประจำการผู้ใดก็ได้ หากผู้นั้นมีความประพฤติเสียหายหรือขัดกับข้อบังคับกลาโหมว่าด้วยเงินเบี้ยหวัด ข้าราชการพลเรือนกระทรวงทบวงกรมอื่น หรือข้าราชการกลาโหมพลเรือนรวมทั้งทหารหญิง ไม่มีสิทธิได้รับเบี้ยหวัด แต่อย่างไรก็ตามทหารก็หามีสิทธิได้รับเบี้ยหวัดทุกคนไม่ จะมีสิทธิก็เฉพาะผู้ที่อยู่ในกฎเกณฑ์ที่ทางราชการได้กำหนดไว้ดังต่อไปนี้เท่านั้น

๑. นายทหารชั้นสัญญาบัตร ซึ่งมีเวลาราชการไม่น้อยกว่า ๑ ปี แล้วออกจากราชการเป็นนายทหารกองหนุน

๒. นายทหารชั้นสัญญาบัตรนอกประจำการ (นายทหารกองหนุน นายทหารนอกราชการ หรือนายทหารพ้นราชการ) ที่ไม่ได้รับเบี้ยหวัดบำเหน็จบำนาญภายหลังทางราชการสั่งให้กลับเข้ารับราชการประจำการใหม่ เป็นเวลาไม่น้อยกว่า ๑ ปี แล้วออกจากราชการเป็นนายทหารกองหนุน

๓. นายทหารประทวน และพลทหาร ซึ่งรับราชการในกองประจำการครบกำหนดตามกฎหมายว่าด้วยการรับราชการทหารแล้ว เมื่อเข้ารับราชการประจำการต่อไปไม่น้อยกว่า ๑ ปี แล้วออกจากราชการ และเมื่อออกจากราชการนั้นยังไม่พ้นกองหนุนชั้นที่ ๒ ตามกฎหมายว่าด้วยการรับราชการทหาร

๔. นายทหารประทวน และพลทหารกองหนุนที่ไม่ได้รับเบี้ยหวัดบำเหน็จ หรือบำนาญภายหลังทางราชการสั่งให้กลับเข้ารับราชการประจำการใหม่ เป็นเวลาไม่น้อยกว่า ๑ ปี แล้วออกจากราชการ เมื่อออกจากราชการนั้นยังไม่พ้นกองหนุนชั้นที่ ๒ ตามกฎหมายว่าด้วยการรับราชการทหาร

นอกจากนี้แล้วคำสั่งที่ให้ออกจากราชการ ให้ผู้มีอำนาจสั่งบรรจุสั่งการให้ชัดเจนถึงสาเหตุที่ออก, ประเภท, ให้มีสิทธิได้รับเบี้ยหวัดหรือไม่, สังกัดหน่วยใด (สังกัดเมื่อออก) ตั้งแต่วัน, เดือน, ปีใด

อายุของผู้ที่อยู่ในประเภทกองหนุน นายทหารกองหนุนจะอยู่ในประเภทกองหนุนได้ต้องอายุไม่เกินดังนี้ (ข้อบังคับทหารว่าด้วยการแบ่งประเภทนายทหารสัญญาบัตร)

๑. นายร้อย นายเรือ และนายเรืออากาศ อายุไม่เกิน ๔๕ ปี

๒. พันตรี พันโท นาวาตรี นาวาโท นาวาอากาศตรี นาวาอากาศโท อายุไม่เกิน ๕๐ ปี

๓. พันเอก นาวาเอก นาวาอากาศเอก และนายพล อายุไม่เกิน ๕๕ ปี

เมื่ออายุเกินกว่าเกณฑ์ดังกล่าวมาแล้ว หากเป็นนายทหารประจำการอยู่ แต่จะถูกปลดออกจากประจำการก็จะต้องปลดเป็นนายทหารนอกราชการเพื่อรับบำเหน็จบำนาญ แต่ถ้าเป็นนายทหารกองหนุน (รับเบี้ยหวัดหรือไม่ได้รับเบี้ยหวัด) เมื่อมีอายุครบเกณฑ์ดังกล่าว ทางราชการจะย้ายประเภทเป็นนายทหารนอกราชการในต้นปีต่อจากปีที่มีอายุครบนั้นเป็นต้นไป

เวลาราชการกองหนุนของนายทหารประทวนและพลทหาร (ตาม พ.ร.บ. รับราชการทหาร)

๑. กองประจำการ	๒ ปี
๒. กองหนุนชั้นที่ ๑	๗ ปี

๓. กองหนุนชั้นที่ ๒ ๑๐ ปี

๔. กองหนุนชั้นที่ ๓ ๖ ปี

ต่อจากนั้นก็เป็นพ้นราชการทหาร

รายละเอียดของทหารซึ่งมีสิทธิรับเบี้ยหวัด, ทหารซึ่งไม่มีสิทธิรับเบี้ยหวัด, เกณฑ์การคำนวณเบี้ยหวัด, การงดเบี้ยหวัด นั้น พิจารณาได้จากข้อบังคับกระทรวงกลาโหมว่าด้วยเงินเบี้ยหวัด พ.ศ. ๒๔๙๕ (รวมทั้งที่แก้ไขเพิ่มเติมจนถึง ฉบับที่ ๕ พ.ศ. ๒๕๐๙)

การนับเวลาราชการสำหรับคำนวณเบี้ยหวัด

- ให้นับแต่วันรับราชการรับเงินเดือนจากงบประมาณประเภทเงินเดือน ซึ่งมิใช่อัตราข้าราชการวิสามัญหรือลูกจ้างจนถึงวันที่ก่อนพ้นจากหน้าที่ราชการ ๑ วัน

- ผู้ที่รับราชการก่อนอายุครบ ๑๘ ปีบริบูรณ์ ให้เริ่มนับเวลาราชการสำหรับคำนวณเบี้ยหวัด ตั้งแต่วันที่มีอายุครบ ๑๘ ปีบริบูรณ์เป็นต้นไป

- ผู้ซึ่งได้ขึ้นทะเบียนทหารกองประจำการ ให้มีสิทธินับเวลาราชการได้ตั้งแต่วันที่ขึ้นทะเบียนทหารกองประจำการตามกฎหมายว่าด้วยการรับราชการทหาร

- ผู้ซึ่งมีเวลาราชการทวีคูณ ให้เอาเวลาราชการทวีคูณมารวมด้วย

เวลาราชการทวีคูณที่ควรทราบ

๑. กรณีสงครามโลกครั้งที่ ๑

- สำหรับกองรถยนต์ ตั้งแต่ ๑๙ มิ.ย. ๖๑ ถึง ๑ พ.ค. ๖๒ รวม ๑๐ เดือน ๑๓ วัน

- สำหรับกองบิน ตั้งแต่ ๑๙ มิ.ย. ๖๑ ถึง ๒๑ ก.ย. ๖๒ รวม ๑ ปี ๓ เดือน ๓ วัน

๒. กรณีพิพาทกับอินโดจีนฝรั่งเศส

ตั้งแต่ ๑๘ พ.ย. ๘๓ ถึง ๓๐ เม.ย. ๘๔ รวม ๕ เดือน ๑๓ วัน

๓. กรณีฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๔๘๔ (สงครามมหาเอเชียบูรพา)

ตั้งแต่ ๒๕ ม.ค. ๘๕ ถึง ๑ ม.ค. ๘๙ รวม ๓ ปี ๑๑ เดือน ๘ วัน

๔. กรณีปราบปรามจราจล เมื่อ ๒๙ มิ.ย. ๙๔

ตั้งแต่ ๓๐ มิ.ย. ๙๔ ถึง ๕ ก.ย. ๙๔ รวม ๒ เดือน ๖ วัน

๕. กรณีสงครามเกาหลี

รุ่นแรกเริ่มตั้งแต่ ๒๒ ต.ค. ๙๓

กรณีนี้ให้เริ่มนับตั้งแต่วันเดินทางออกจากประเทศไทย ถึงวันที่เดินทางกลับถึงประเทศ สุดแท้แต่ละรุ่นหรือแต่ละบุคคลที่ไป

๖. กรณีประกาศใช้กฎอัยการศึกเมื่อ ๑๖ ก.ย. ๒๕๐๐

ตั้งแต่ ๑๗ ก.ย. ๒๕๐๐ ถึง ๙ ม.ค. ๐๑ รวม ๓ เดือน ๒๓ วัน

กรณีนี้หน่วยที่ปฏิบัติราชการอยู่นอกเขตพื้นที่กองทัพภาคที่ ๑ ได้เพียงวันที่ ๓ ต.ค. ๒๕๐๐

๗. กรณีประกาศใช้กฎอัยการศึก เมื่อ ๒๐ ต.ค. ๐๑

ตั้งแต่ ๒๑ ต.ค. ๐๑ ถึง ๒๘ ต.ค. ๐๘

เกณฑ์คำนวณเบี้ยหวัด

๑. มีเวลาราชการไม่ถึง ๑๕ ปี ได้ $\frac{๑๕}{๕๐}$ ของเงินเดือน

๒. มีเวลาราชการ ๑๕ ปี แต่ไม่ถึง ๒๕ ปี ได้ $\frac{๒๕}{๕๐}$ ของเงินเดือน

๓. มีเวลาราชการ ๒๕ ปี แต่ไม่ถึง ๓๐ ปี

ได้ ๓๐/๕๐ ของเงินเดือน

๔. มีเวลาราชการ ๓๐ ปี แต่ไม่ถึง ๓๕ ปี

ได้ ๓๕/๕๐ ของเงินเดือน

๕. มีเวลาราชการ ๓๕ ปี ถึง ๔๐ ปี

ได้ ๔๐/๕๐ ของเงินเดือน

๖. มีเวลาราชการเกินกว่า ๔๐ ปีขึ้นไป ให้แบ่งเป็นห้าสิบส่วนคูณด้วยจำนวนปีเวลาราชการ เบี้ยหวัดให้จำกัดจำนวนอย่างสูงไม่เกินเงินเดือนเดือนสุดท้าย

บำเหน็จบำนาญปกติ

บำเหน็จบำนาญเป็นคำ ๒ คำ ซึ่งมักจะเรียกควบกันไป แต่ความหมายต่างกัน

"บำเหน็จ" ตามพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการฯ หมายความว่าเงินตอบแทนความชอบที่ได้รับราชการมาซึ่งจ่ายครั้งเดียว

"บำนาญ" หมายความว่า เงินตอบแทนความชอบที่ได้รับราชการมาซึ่งจ่ายเป็นรายเดือน

ข้าราชการที่จะได้รับบำเหน็จหรือบำนาญนั้น เมื่อก่อนออกจากราชการต้องได้รับเงินเดือนจากเงินงบประมาณ ประเภทเงินเดือน กับทั้งต้องไม่อยู่ในเกณฑ์ ดังต่อไปนี้

๑. ผู้ซึ่งถูกไล่ออกหรือปลดออกจากราชการ เพราะมีความผิด

๒. ข้าราชการวิสามัญหรือลูกจ้าง เว้นแต่ในกรณีที่มีข้อกำหนดให้บำเหน็จ หรือบำนาญไว้ในหนังสือสัญญาจ้างตามความต้องการของรัฐบาล

๓. ผู้ซึ่งรัฐบาลกำหนดเงินอย่างอื่นไว้ให้แทนบำเหน็จหรือบำนาญแล้ว

๔. ผู้ซึ่งมีเวลาราชการสำหรับคำนวณบำเหน็จบำนาญไม่ครบหนึ่งปีบริบูรณ์

๕. ผู้ซึ่งไม่เคยรับราชการมาก่อนแต่ได้เป็นทหารตามกฎหมายว่าด้วยการรับราชการทหาร เมื่อปลดเป็นกองหนุนแล้วและได้เข้ารับราชการอีก โดยเวลารับราชการจะติดต่อกับเวลารับราชการกองประจำการหรือไม่ก็ตาม ยังไม่ครบหนึ่งปีบริบูรณ์

นอกจากนี้ การออกจากราชการจะมีสิทธิได้รับบำเหน็จบำนาญปกติด้วยเหตุอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้

(๑) เหตุทดแทน

(๒) เหตุทุพพลภาพ

(๓) เหตุสูงอายุ

(๔) เหตุรับราชการนาน

เหตุ ๔ เหตุดังกล่าวนี้คืออย่างไรนั้น อยู่ในมาตรา ๑๑, ๑๒, ๑๓ และ ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ. ๒๔๙๔

การลาออกจากราชการนั้นไม่มีอยู่ในเหตุ ๔ เหตุจึงไม่มีสิทธิได้รับบำเหน็จบำนาญ เว้นไว้แต่ผู้ลาออกมีเวลาราชการสำหรับคำนวณบำเหน็จบำนาญครบสิบปีบริบูรณ์แล้ว แต่ไม่ถึงยี่สิบห้าปีบริบูรณ์หรือมีอายุยังไม่ครบ ๕๐ ปีบริบูรณ์ ก็ให้ผู้มีอำนาจสั่งบรรจุสั่งอนุญาตให้ลาออกได้ก็จะมีสิทธิได้รับบำเหน็จ (ให้ได้รับแต่บำเหน็จอย่างเดียว บำนาญไม่ได้) (มาตรา ๑๓, ๑๔, ๑๗)

ฉะนั้น ข้าราชการที่มีเวลาสำหรับคำนวณบำเหน็จบำนาญไม่ครบสิห้าปีบริบูรณ์ และมีอายุไม่ครบสิบปีบริบูรณ์ลาออกจากราชการจึงไม่มีสิทธิได้รับบำเหน็จบำนาญ

เงินบำเหน็จเป็นเงินก้อนที่ทางราชการจ่ายให้ครั้งเดียวแต่ข้าราชการที่ต้องออกจากราชการ และเป็นผู้ที่มีสิทธิได้รับบำเหน็จตามพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ. ๒๔๙๔ รวมทั้งที่แก้ไขเพิ่มเติม เมื่อได้รับบำเหน็จไปแล้วเป็นอันสิ้นสุดเด็ดขาด ไม่มีสิทธิได้รับการช่วยเหลือประการใดจากทางราชการต่อไปอีก และทายาทไม่มีสิทธิได้รับบำเหน็จตกทอด

เงินบำนาญ เป็นเงินที่ทางราชการจ่ายให้เป็นรายเดือน สำหรับข้าราชการที่ออกจากราชการ และมีสิทธิได้รับบำนาญ ตามพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ. ๒๔๙๔ รวมทั้งที่แก้ไขเพิ่มเติมจนกระทั่งถึงวันที่ถึงแก่กรรม หรือจนถึงวันที่ผู้รับบำนาญนั้นหมดสิทธิในการรับบำนาญ นอกจากนี้ ผู้ที่รับบำนาญยังได้รับการช่วยเหลือจากทางราชการ เช่น

๑. มีสิทธิเบิกเงินช่วยเหลือค่าเล่าเรียนบุตรที่ศึกษาอยู่ใน ร.ร. เอกชนในกึ่งอัตราค่าเล่าเรียน ตลอดจนเงินค่าบำรุงการศึกษา และเงินค่ารักษาพยาบาลตนเองและครอบครัว ตามอัตรากำหนด

๒. ในเดือนที่ถึงแก่กรรม ได้รับเงินบำนาญจนถึงวันที่ถึงแก่กรรมในเดือนนั้น

๓. ได้รับเงินช่วยพิเศษซึ่งเท่ากับเงินบำนาญ ที่ได้รับเป็นรายเดือน ๑ เดือน

๔. ทายาทจะได้รับบำเหน็จตกทอดเมื่อถึงแก่กรรม

สิทธิที่จะได้รับบำเหน็จบำนาญ

ข้าราชการผู้ซึ่งมีเวลาราชการสำหรับคำนวณบำเหน็จบำนาญไม่ถึง ๑๐ ปีบริบูรณ์ มีสิทธิได้รับบำเหน็จ ข้าราชการผู้ซึ่ง

มีเวลาราชการ สำหรับคำนวณบำเหน็จบำนาญตั้งแต่ ๑๐ ปีบริบูรณ์ขึ้นไป มีสิทธิได้รับบำนาญ (มาตรา ๑๕) ทั้งนี้หมายถึงทางราชการให้ออก เช่นลาป่วยครบกำหนดตามข้อบังคับ ฯ หย่อนสมรรถภาพในการปฏิบัติหน้าที่ราชการเป็นต้น ซึ่งเจ้าตัวมิได้ยื่นใบลาขอลาออกจากราชการ

ข้าราชการผู้มีสิทธิได้บำนาญจะยื่นขอรับบำเหน็จแทนบำนาญก็ได้ (มาตรา ๑๖) ส่วนผู้มีสิทธิได้บำเหน็จจะเปลี่ยนเป็นขอรับบำนาญแทนไม่ได้

สิทธิในบำเหน็จหรือบำนาญเป็นสิทธิเฉพาะตัว จะโอนไม่ได้ (มาตรา ๖)

ระยะเวลาในการขอบำเหน็จบำนาญปกติ

ตามความในมาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ. ๒๔๙๔ ระบุไว้ว่าสิทธิในการขอบำเหน็จบำนาญปกติให้มีอายุความ ๓ ปี หมายความว่าผู้ที่ออกจากราชการ จะต้องยื่นเรื่องราวขอรับบำเหน็จบำนาญภายในกำหนด ๓ ปี นับตั้งแต่วันพ้นจากหน้าที่ราชการ หากละเลยไม่ยื่นเรื่องราวขอภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ก็เป็นอันหมดสิทธิจะได้รับบำเหน็จบำนาญ

การนับเวลาราชการสำหรับคำนวณบำเหน็จบำนาญ

ให้นับเช่นเดียวกับเวลาราชการที่กล่าวในเรื่องเบี้ยหวัด

วิธีคำนวณบำเหน็จบำนาญ

ในการคำนวณบำเหน็จบำนาญนั้น ให้ตั้งเงินเดือนๆสุดท้ายเป็นเกณฑ์คำนวณ

ข้าราชการผู้ใด เคยดำรงตำแหน่งในขณะเดียวกันหลายตำแหน่ง แล้วได้พ้นจากตำแหน่งที่มีเงินเดือนสูงก่อนพ้นจากราชการให้ถือเงินเดือน ๆ สุดท้าย ของตำแหน่งที่มีเงินเดือนสูงจากเงินงบประมาณประเภทเงินเดือน ที่เคยได้รับอยู่นั้น เป็นเงินเดือนๆ สุดท้าย สำหรับตั้งเป็นเกณฑ์คำนวณ (มาตรา ๓๑)

การคำนวณบำเหน็จ ให้ตั้งเงินเดือน ๆ สุดท้าย คูณด้วยจำนวนปีเวลาราชการ (มาตรา ๓๒)

การคำนวณบำนาญ ให้ตั้งเงินเดือน ๆ สุดท้าย คูณด้วยจำนวนปีเวลาราชการสำหรับทหารและตำรวจให้หารด้วย ๕๐ สำหรับข้าราชการพลเรือนที่ไม่เคยออกจากราชการตลอดเวลา

ไม่น้อยกว่า ๒๕ ปีบริบูรณ์ให้หารด้วย ๕๐ ถ้ามีเวลาราชการน้อยกว่า ๒๕ ปีบริบูรณ์ให้หารด้วย ๕๕ (มาตรา ๓๒)

ทหารหญิง การคำนวณปฏิบัติเช่นเดียวกับข้าราชการพลเรือน

ตามพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (ฉบับที่๕) พ.ศ. ๒๕๐๒ ซึ่งใช้บังคับตั้งแต่ ๑ พ.ย. ๐๒ บัญญัติไว้ว่า บำนาญปกติให้จำกัดจำนวนอย่างสูงไม่เกินเงินเดือนๆ สุดท้าย

เมื่อได้แจ้งการคำนวณบำเหน็จบำนาญปกติ ให้ผู้มีสิทธิรับทราบล่วงพ้น ๒ ปีแล้ว ให้ถือว่าการคำนวณนั้นเป็นอันเด็ดขาด (มาตรา ๓๓)

ผู้รับบำนาญกลับเข้ารับราชการใหม่

ข้าราชการผู้ซึ่งได้รับ หรือมีสิทธิได้รับบำนาญปกติแล้ว ภายหลังกลับเข้ารับราชการใหม่ ถ้าเงินเดือนที่ได้รับในขณะที่เข้ารับราชการครั้งใหม่น้อยกว่าเงินเดือนเดิม เมื่อก่อนออกจากราชการ จะขอรับบำนาญรวมกันไปด้วยก็ได้ แต่ถ้าเงินเดือนรวมกับบำนาญสูงกว่าเงินเดือนเดิม ต้องลดบำนาญลงใน

ระหว่างที่รับราชการครั้งหลัง จนเงินเดือนใหม่รวมกับบำนาญไม่สูงกว่าเงินเดือนเดิม ถ้าเงินเดือนใหม่เท่าหรือสูงกว่าเงินเดือนเดิมก็ให้งดบำนาญ

การคืนบำนาญเพื่อเอาเวลาราชการเดิมมาต่อกับเวลาราชการครั้งใหม่

ผู้ที่รับบำนาญรวมกับเงินเดือนมาแล้ว และมีความประสงค์จะคืนบำนาญเพื่อเอาเวลาราชการเดิม มาต่อกับเวลาราชการใหม่ ก็ให้คืนบำนาญและเงินที่ควบกับบำนาญที่รับไปแล้วตั้งแต่วันที่กลับเข้ารับราชการใหม่ให้หมดเสียก่อนวันออกจากราชการจึงจะมีสิทธิต่อเวลาราชการได้

ผู้ที่รับบำนาญปกติไปแล้ว ภายหลังกลับเข้ารับราชการใหม่ และมีความประสงค์จะเอาเวลาราชการเดิมมาต่อกับเวลาราชการครั้งใหม่ ก็ให้บอกเลิกรับบำนาญภายใน ๓๐ วัน นับตั้งแต่วันกลับเข้ารับราชการใหม่(มาตรา ๓๐)

การบอกเลิกรับบำนาญ ให้ทำเป็นหนังสือลงลายมือชื่อเป็นหลักฐานเสนอผ่านหน่วยต้นสังกัดจนถึงกระทรวงการคลัง ถ้าไม่บอกเลิกภายในกำหนดก็หมดสิทธิ

บำเหน็จบำนาญพิเศษ

บำนาญพิเศษ คือเงินที่รัฐบาลจ่ายให้ในเมื่อข้าราชการพลทหารกองประจำการ หรือบุคคลที่ทำหน้าที่ทหารตามที่กระทรวงกลาโหมกำหนด ได้รับอันตรายเพราะเหตุปฏิบัติราชการในหน้าที่ หรือถูกประทุษร้ายเพราะเหตุกระทำการตามหน้าที่อันเป็นผลทำให้ถึงแก่พิการทุพพลภาพ รับราชการต่อไปไม่ได้อีกเลยหรือถึงตาย

ถ้าหากการได้รับอันตราย หรือ การถูกประทุษร้ายนั้นเกิดขึ้นจากความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง หรือจากความผิดของตนเอง ก็ไม่มีสิทธิได้รับบำนาญพิเศษ

บุคคลที่ทำหน้าที่ทหารตามที่กระทรวงกลาโหม กำหนดนั้น กระทรวงกลาโหมได้กำหนดไว้ดังนี้

๑. หน้าที่ข้าราชการพลเรือน ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนข้าราชการฝ่ายตุลาการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ และข้าราชการพลเรือนสังกัดกระทรวงกลาโหม ได้ช่วยทหารปฏิบัติหน้าที่ตามคำสั่งของทางราชการทหาร ในระหว่างที่มีการรบหรือการสงคราม

หรือมีการปราบปรามการจลาจล หรือในระหว่างเวลาที่มีประกาศสถานการณ์ฉุกเฉิน

๒. หน้าที่ที่ประชาชนพลเมืองทั่วไป ได้ช่วยทหารปฏิบัติหน้าที่ตามคำสั่ง หรือตามประสงค์ของทางราชการทหาร ในระหว่างเวลาที่มีการรบหรือการสงคราม หรือมีการปราบปรามการจลาจล หรือในระหว่างเวลาที่มีการประกาศสถานการณ์ฉุกเฉิน บำนาญพิเศษ มี ๒ ชนิด คือ

๑. บำนาญพิเศษทุพพลภาพ

๒. บำนาญพิเศษถึงตาย

และทั้ง ๒ ชนิดนี้แบ่งออกเป็น ๒ กรณี ดังนี้

๑. ขณะปฏิบัติหน้าที่ราชการยามปกติ หรือถูกประทุษร้ายในขณะปฏิบัติหน้าที่ยามปกติ

๒. ในระหว่างที่มีการรบหรือการสงคราม หรือมีการปราบปรามการจลาจล หรือในระหว่างประกาศสถานการณ์ฉุกเฉิน

ความหมายของคำว่า พิการ และทุพพลภาพ

พิการ หมายถึง ร่างกายหรืออวัยวะส่วนใดส่วนหนึ่งเสื่อมสมรรถภาพไป

ทุพพลภาพ หมายถึง ไร้ความสามารถที่จะทำงานต่อไป เช่น ตกใจจนเสียสติ อัมพาตตายไปครึ่งตัว ฯลฯ เป็นต้น

คำว่า " พิการ " หรือ " ทุพพลภาพ " นั้น เป็นคำที่ให้ความหมายแน่นอนได้ยาก พระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญได้มอบให้ เป็นหน้าที่ของแพทย์ ที่ทางราชการรับรองเป็นผู้พิจารณาและรับรองโดยเด็ดขาดว่าอย่างใดพิการ หรืออย่างใดทุพพลภาพ

ผู้ที่จะได้รับบำนาญพิเศษ ถ้าหากได้รับอันตรายถึงพิการหรือทุพพลภาพเพราะเหตุปฏิบัติราชการในหน้าที่ หรือถูกประทุษร้ายเพราะเหตุกระทำการตามหน้าที่ ผู้ได้รับอันตรายเป็นผู้ได้รับบำนาญพิเศษ ถ้าหากได้รับอันตรายถึงตาย ทายาทของผู้ที่ได้รับอันตรายเป็นผู้ได้รับบำนาญพิเศษ ถ้าไม่มีทายาทก็ให้บุคคลซึ่งเจ้ากระทรวงพิจารณาแล้วเห็นว่ามีหลักฐานแสดงได้ว่าเป็นผู้อุปการผู้ตาย หรือเป็นผู้อยู่ในความอุปการของผู้ตายเป็นผู้รับบำนาญพิเศษ ตามส่วนที่เจ้ากระทรวงจะได้กำหนดให้

ถ้าภายในกำหนด ๓ ปี นับแต่วันออกจากราชการหรือพ้นจากหน้าที่ทหารปรากฏหลักฐานชัดแจ้งว่า ผู้นั้นเกิดเจ็บป่วยถึงทุพพลภาพ หรือ ถึงตายอันเป็นผลเนื่องมาจากการปฏิบัติหน้าที่ราชการระหว่างที่ผู้นั้นรับราชการ หรือทำหน้าที่ทหารอยู่ ก็ให้จ่ายบำนาญพิเศษให้ตั้งแต่วันขอ และในกรณีที่ได้รับบำเหน็จไปแล้ว ก็ให้จ่ายเฉพาะบำนาญพิเศษแต่อย่างเดียว

ถ้าปรากฏว่าความป่วยเจ็บทุพพลภาพนั้นได้เกิดขึ้นเนื่องจากต้องไปปฏิบัติราชการ เป็นครั้งคราวนอกตำบลที่ตั้งสำนักงานประจำ หรือต้องประจำปฏิบัติราชการในท้องที่กันดารที่ต้องเสี่ยงต่อโรคภัยไข้เจ็บซึ่งท้องที่นั้นได้กำหนดไว้ โดยพระราชกฤษฎีกาก็ให้จ่ายบำนาญพิเศษ และบำนาญปกติตามมาตรา ๓๗ และถ้าถึงตายก็ให้จ่ายบำนาญพิเศษตามมาตรา ๔๑ (๑)

ผู้สูญหาย ข้าราชการพลทหารกองประจำการหรือบุคคลที่ทำหน้าที่ทหารตามที่กระทรวงกลาโหมกำหนด ผู้ใดสูญหายไป และมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าผู้นั้นได้รับอันตรายดังกล่าวในมาตรา ๓๗ ถึงตาย เมื่อพ้นกำหนด ๒ เดือน นับแต่วันสูญ

หาย ให้สันนิษฐานไว้ก่อนแห่งพระราชบัญญัตินี้ว่า ผู้นั้นถึงแก่ความตายในวันที่สูญหาย และให้จ่ายบำนาญพิเศษตามบทบัญญัติในมาตรา ๔๑

ถ้าปรากฏในภายหลังว่า ผู้ที่ต้องสันนิษฐานว่าตายนั้นมิได้ตายก็ให้งดจ่ายบำนาญพิเศษนั้น และถ้าเจ้ากระทรวงจะต้องจ่ายเงินให้ในระหว่างเวลาที่ต้องสันนิษฐานว่าถึงแก่ความตาย ก็ให้หักจำนวนเงินทั้งหมดที่จ่ายไปแล้ว ออกจากจำนวนเงินที่ต้องจ่ายนั้น

เกณฑ์จ่ายบำนาญพิเศษถึงตายให้แก่ทายาทผู้มีสิทธิได้กำหนดเวลาและเงื่อนไขการจ่ายดังนี้

๑. บิดา มารดา หรือบิดา หรือมารดาที่มีชีวิตอยู่ให้ได้รับ ๑ ส่วน และให้ได้รับตลอดชีวิต

๒. สามีหรือภริยาที่มีชีวิตอยู่ให้ได้รับ ๑ ส่วน ให้ได้รับตลอดชีวิต เว้นแต่ทำการสมรสใหม่ที่ถูกต้องตามกฎหมาย

๓. บุตรที่มีชีวิตอยู่ ให้ได้รับ ๒ ส่วน แต่ถ้าผู้ตายมีบุตรตั้งแต่ ๓ คนขึ้นไปให้ได้รับ ๓ ส่วน บุตรนี้ให้มีสิทธิได้รับจนอายุครบ ๒๐ ปีบริบูรณ์ เว้นแต่เมื่ออายุครบ ๒๐ ปีบริบูรณ์นั้น กำลังศึกษาอยู่ในชั้นเตรียมอุดมศึกษา หรือใน

ชั้นอุดมศึกษา หรือชั้นการศึกษาที่ทางราชการรับรองให้เทียบเท่า ก็ให้ได้รับต่อไปตลอดเวลาที่ยังทำการศึกษาอยู่ในสถานศึกษา แต่ไม่เกินอายุ ๒๕ ปีบริบูรณ์ แต่ถ้าบุตรนั้นเป็นผู้พิการถึงทุพพลภาพอยู่ก่อนแล้ว หรือในระหว่างที่มีสิทธิได้รับบำนาญพิเศษก็ให้ได้รับบำนาญพิเศษตลอดเวลาที่ทุพพลภาพอยู่ ถ้าหากผู้ตายไม่มีทายาทหรือทายาทของผู้ตายได้ตายไปก่อน ก็ให้แก่บุคคลซึ่งมีหลักฐาน แสดงได้ว่าเป็นผู้อุปการผู้ตาย หรือเป็นผู้อยู่ในความอุปการของผู้ตาย ซึ่งเจ้ากระทรวงพิจารณาเห็นสมควรเป็นผู้รับบำนาญพิเศษ ตามส่วนที่เจ้ากระทรวงจะกำหนดให้

การจ่ายบำนาญพิเศษให้แก่ผู้อุปการผู้ตาย หรือผู้ที่อยู่ในความอุปการของผู้ตาย ได้กำหนดเวลาและเงื่อนไข ดังนี้

ถ้าผู้ให้อุปการหรือผู้อยู่ในความอุปการอายุยังไม่ถึง๒๐ปีบริบูรณ์ ให้อนุโลมรับอย่างบุตรแล้วแต่กรณี ถ้าไม่เข้าลักษณะดังกล่าวแล้วให้รับอยู่เพียง ๑๐ ปี แต่ถ้าหากผู้อุปการหรือผู้อยู่ในความอุปการของผู้ตาย เป็นผู้พิการถึงทุพพลภาพอยู่ก่อนแล้วหรือในระหว่างที่มีสิทธิได้รับบำนาญพิเศษ ก็ให้ได้รับบำนาญพิเศษตลอดเวลาทุพพลภาพอยู่

เกณฑ์การคำนวณบำนาญพิเศษ

ตามข้อบังคับกระทรวงกลาโหม ว่าด้วยบุคคลที่ทำหน้าที่ทหารและกำหนดส่วนบำนาญพิเศษ พ.ศ. ๒๔๙๗ ลง ๑๕ มิ.ย. ๙๗ ได้กำหนดไว้ดังนี้

๑. ในยามปกติ สำหรับข้าราชการสังกัดกระทรวงกลาโหมและพลทหาร

ก. พิการหรือทุพพลภาพ เพราะเหตุกระทำหน้าที่ผ่าอันตราย ถ้าความพิการหรือทุพพลภาพนั้นขัดต่อการประกอบอาชีพมาก ให้มีอัตรา ๒๐ ใน ๕๐ ส่วนแห่งเงินเดือนสุดท้าย

ข. พิการหรือทุพพลภาพเพราะเหตุกระทำหน้าที่ที่ไม่ผ่าอันตราย ถ้าความพิการหรือทุพพลภาพนั้นขัดต่อการประกอบอาชีพมาก ให้มีอัตรา ๑๐ ใน ๕๐ ส่วนแห่งเงินเดือนเดือนสุดท้าย

ค. พิการหรือทุพพลภาพ โดยได้รับอันตรายนอกจากที่กล่าวใน ก. และ ข. ให้มีอัตรา ๕ ใน ๕๐ ส่วนแห่งเงินเดือนเดือนสุดท้าย

ง. ผู้มีหน้าที่ต้องไปราชการ โดยอากาศยานในอากาศ หรือต้องไปราชการโดยเรือดำน้ำ หรือมีหน้าที่ต้องทำการดำน้ำ หรือมีหน้าที่ทำการกวาดทุ่นระเบิด หรือมีหน้าที่ขุดทำลายหรือประกอบวัตถุระเบิด หรือมีหน้าที่เกี่ยวกับไอพิษ ถ้าได้รับอันตรายด้วยหน้าที่ที่กระทำนั้น ให้มีอัตราเป็นจำนวนกึ่งเงินเดือนเดือนสุดท้าย

๒. ในระหว่างที่มีการรบหรือการสงคราม หรือมีการปราบปรามการจลาจล หรือในระหว่างที่มีประกาศสถานการณ์ฉุกเฉิน สำหรับข้าราชการสังกัดกระทรวงกลาโหม พลทหาร และบุคคลที่ทำหน้าที่ทหารตามที่กระทรวงกลาโหมกำหนด

ก. ได้รับอันตรายถึงพิการหรือทุพพลภาพ โดยการกระทำของข้าศึก หรือเนื่องจากการกระทำของข้าศึก ให้มีอัตรา ๓๕ ใน ๕๐ ส่วน แห่งเงินเดือนเดือนสุดท้าย

ข. ได้รับอันตรายถึงพิการ หรือทุพพลภาพ เพราะเหตุปฏิบัติหน้าที่ราชการอันมิใช่โดยการกระทำของข้าศึก ให้มีอัตรา ๓๐ ใน ๕๐ ส่วน แห่งเงินเดือนสุดท้าย (เกณฑ์คำนวณตามพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญทหาร ๘๒ ใช้ ๕๕ แทน ๕๐)

บำนาญพิเศษถึงตาย

๑. ในยามปกติ เป็นจำนวนกึ่งเงินเดือนเดือนสุดท้ายของผู้ตาย

๒. ผู้มีหน้าที่ต้องไปราชการ หรือ ปฏิบัติราชการโดยอากาศยานในอากาศหรือมีหน้าที่ต้องทำการโดดร่ม หรือต้องไปราชการหรือปฏิบัติราชการโดยเรือดำน้ำ หรือมีหน้าที่ทำการกวาดทุ่นระเบิด หรือมีหน้าที่ขุดทำลาย ทำหรือประกอบวัตถุระเบิด หรือมีหน้าที่เกี่ยวกับไอพิษ หรือเวลาทำหน้าที่ตามที่กระทรวงกลาโหมกำหนด ในระหว่างเวลาที่มีการรบหรือการสงคราม หรือมีการปราบปรามการจลาจล หรือในระหว่างเวลาที่มีการประกาศสถานการณ์ฉุกเฉิน ถ้าได้รับอันตรายด้วยหน้าที่ที่กระทำนั้น ให้มีอัตราเป็นจำนวนสี่สิบในห้าสิบส่วนแห่งเงินเดือนเดือนสุดท้ายของผู้ตาย

สิทธิในบำเหน็จหรือบำนาญพิเศษ เป็นสิทธิเฉพาะตัวจะโอนไม่ได้

บำนาญพิเศษรายใด มีจำนวนยอดรวมไม่ถึงเดือนละสามร้อยบาท บรรดาผู้มีสิทธิจะได้รับจะยื่นคำขอเปลี่ยนเป็นรับบำเหน็จพิเศษแทนได้ เป็นจำนวนเท่ากับบำนาญพิเศษ ๖๐ เดือน แต่ต้องไม่น้อยกว่า ๓,๐๐๐ บาท

ถ้าผู้ที่ได้รับบำนาญพิเศษอยู่ตายลงหรือหมดสิทธิไป ก็ให้ส่วนที่ผู้นั้นได้รับอยู่เป็นอันยุติลงเพียงนั้น

บำเหน็จตกทอด

ตามพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ(ฉบับที่ - ๕) พ.ศ. ๒๕๐๒ ซึ่งใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๐๒ ได้ยกเลิกบำนาญตกทอด ตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ. ๒๔๙๙ ซึ่งได้แก้ไขเพิ่มเติม โดยพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราช - การ(ฉบับที่ ๔) พ.ศ ๒๔๙๙ โดยเปลี่ยนเป็นบำเหน็จตกทอด หลักเกณฑ์และเงื่อนไขของบำเหน็จตกทอดมีดังนี้คือ

ข้าราชการผู้ใดตายในระหว่างรับราชการอยู่ หรือทหารกองหนุนมีเบี้ยหวัดตาย ถ้าความตายนั้นมิได้ เกิดขึ้นเนื่องจากการประพฤติชั่วอย่างร้ายแรงของตนเอง ก็ให้จ่ายเงินเป็นบำเหน็จตกทอด เป็นจำนวนตามเกณฑ์คำนวณใน มาตรา ๓๒ (๑) คือเงินเดือนเดือนสุดท้ายคูณด้วยจำนวนปี-เวลาราชการให้แก่ทายาท หรือผู้อุปการ หรือผู้อยู่ในอุปการแล้วแต่กรณีตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๔๔ และให้จ่ายตามส่วนที่กำหนดในมาตรานั้น แต่บุตรซึ่งมีอายุครบ ๒๐ ปีบริบูรณ์แล้วในวันที่ข้าราชการผู้นั้นตาย ไม่มีสิทธิได้รับเงินบำเหน็จ

ตกทอด เว้นแต่กำลังศึกษาในชั้นเตรียมอุดมศึกษาหรือชั้นอุดมศึกษา หรือชั้นการศึกษาที่ทางราชการรับรองให้เทียบเท่าและยังมีอายุไม่เกิน ๒๖ ปีบริบูรณ์ หรือเว้นแต่เป็นบุคคลที่พิการถึงทุพพลภาพ

ผู้ได้รับบำนาญปกติอยู่ หรือผู้มีสิทธิจะได้รับบำนาญปกติ หรือผู้ได้รับบำนาญพิเศษเพราะเหตุทุพพลภาพถึงแก่ความตาย ให้จ่ายเงินเป็นบำเหน็จตกทอดให้แก่ทายาทหรือผู้อุปการ หรือผู้อยู่ในอุปการแล้วแต่กรณีดังที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๔๔ เป็นจำนวน ๓๐ เท่าของบำนาญรายเดือนที่ได้รับหรือมีสิทธิได้รับนั้น และให้จ่ายตามส่วนที่กำหนดในมาตรานั้น และตามเงื่อนไขตามที่กล่าวมาแล้วข้างต้น

การคำนวณเงินบำเหน็จตกทอด ตามความในลักษณะนี้รายใด ได้ผลเป็นยอดเงินบำเหน็จตกทอดไม่ถึงสามพันบาทก็ให้จ่ายเป็นเงินบำเหน็จตกทอดสามพันบาท

เนื่องจากการจ่ายเงินบำเหน็จตกทอด ให้แก่ทายาทนี้เป็นการจ่ายเงินก้อนครั้งเดียว ดังนั้นการขอสั่งจ่ายเงินบำเหน็จตกทอดจึงจำเป็นจะต้องทราบข้อเท็จจริงต่าง ๆ โดยละเอียด

เพื่อให้เป็นที่แน่นอนว่า ได้จ่ายให้แก่ทายาทผู้มีสิทธิโดยชอบด้วยกฎหมายและครบถ้วนแล้ว หากเงินบำเหน็จตกทอดรายใดที่ทายาทรับไปแล้ว ภายหลังปรากฏว่าเกิดมีทายาทซึ่งมีสิทธิได้ร้องขอเพิ่มเติมมาอีก ย่อมจะเกิดมีปัญหาเกี่ยวกับเงินที่จะจ่ายเพราะทางราชการได้สั่งจ่ายเงินให้ไปหมดแล้ว

ดังนั้นกระทรวงการคลัง จึงได้กำหนดให้ปฏิบัติดังต่อไปนี้

๑. ให้ข้าราชการประจำ หรือผู้ที่ได้รับบำนาญแจ้งรายชื่อทายาทผู้มีสิทธิจะได้รับบำเหน็จตกทอดตามกฎหมายไว้ ต่อเจ้าสังกัดในขณะที่ยังมีชีวิตอยู่ ตามแบบรับรองการเป็นทายาท และให้แจ้งทุก ๆ ปี ภายในเดือนมกราคมไม่ว่าจะมีการเปลี่ยนแปลงหรือไม่ก็ตาม ถ้ามีการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับทายาท เช่น บุคคลที่ระบุไว้ถึงแก่กรรม หรือมีบุตรเพิ่ม ฯลฯ ต้องรีบแจ้งให้เจ้าสังกัดทราบโดยด่วน เมื่อจะขอรับบำนาญพิเศษหรือบำเหน็จตกทอดก็ให้ดำเนินการสอบสวนอีกครั้งหนึ่ง ตามแบบรายการสอบสวนบำนาญพิเศษหรือบำเหน็จตกทอด

๒. กรณีขอบำเหน็จตกทอดนี้ ให้ทายาทที่จะขอรับทุกคนทำหนังสือสัญญารับรองชดใช้เงินคืน ให้แก่ทางราชการทั้ง

นี้หากมีทายาทโดยชอบเกิดขึ้นภายหลังร้องขอขึ้นมาอีก จะต้องให้ทายาทที่ได้รับเงินบำเหน็จตกทอด ที่ได้รับเกินไปนั้นชดใช้เงินตามจำนวนที่รับเกินสิทธิ คืนให้แก่ทางราชการเพื่อจะได้นำมาจ่ายให้แก่ทายาทใหม่ตามสิทธิที่จะได้รับต่อไป

นอกจากนี้เพื่อให้รัดกุมยิ่งขึ้น ในเมื่อเกิดมีทายาทที่มีสิทธิขึ้นภายหลังที่ทางราชการได้สั่งจ่ายไปแล้ว อาจจะเรียกเงินคืนจากผู้ที่รับเกินสิทธิไม่ได้ จึงควรให้ทายาทหาผู้ค้ำประกันทำสัญญาค้ำประกันตามแบบของทางราชการไว้ด้วย

บำเหน็จทดแทนข้าราชการวิสามัญ
ที่ออกจากราชการ

โดยที่คณะรัฐมนตรีพิจารณาเห็นสมควร ให้จ่ายเงินทดแทนเพื่อช่วยเหลือข้าราชการวิสามัญประจำการ ที่ออกจากราชการหรือตายโดยไม่มีความผิด จึงลงมติให้วางระเบียบการจ่ายเงินบำเหน็จทดแทนแก่ข้าราชการวิสามัญขึ้น เรียกว่า **ระเบียบการ จ่ายเงินทดแทนแก่ข้าราชการวิสามัญประจำการที่ออกจากราชการ พ.ศ. ๒๕๐๐** และได้แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๐๒ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๐๒ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๐๔, (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๐๖

ข้าราชการวิสามัญ หมายความว่าข้าราชการวิสามัญตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน ข้าราชการวิสามัญตามพระราชบัญญัติข้าราชการตุลาการ และข้าราชการวิสามัญสังกัดกระทรวงกลาโหม ซึ่งรับเงินเดือนจากงบประมาณประเภทเงินเดือน และ ยังประจำรับราชการอยู่ทั้งนี้ ไม่รวมถึงข้าราชการวิสามัญที่มีสัญญาจ้าง และข้าราชการวิสามัญชั่วคราว

เกณฑ์การคำนวณ ข้าราชการวิสามัญประจำการที่พ้นจากราชการแล้วให้ได้รับเงินทดแทนตามหลักเกณฑ์ต่อไปนี้

(ก) พ้นจากราชการก่อนวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๐๐ ให้ได้รับเงินทดแทนเท่ากับเงินเดือน ๆ สุดท้าย คูณด้วยจำนวนปีเวลาราชการ เศษของปีถ้าถึง ๖ เดือนให้ปัดเป็น ๑ ปี

(ข) พ้นจากราชการตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๐๐ เป็นต้นไป ให้ได้รับเงินทดแทนเท่ากับเงินเดือน ๆ สุดท้ายรวมกับเงิน พ. ในอัตราเงินเดือนอีกกึ่งหนึ่ง คูณด้วยจำนวนปีเวลาราชการเศษของปีถ้าถึง ๖ เดือนให้ปัดเป็น ๑ ปี

(ค) ข้าราชการวิสามัญประจำการ ที่พ้นจากราชการเพราะยุบเลิกตำแหน่ง ให้ได้รับเงินทดแทนตามความใน(ก) หรือ(ข) แล้วแต่กรณีแต่ถ้าเวลาราชการต่ำกว่า ๓ ปี ให้ได้รับเงินทดแทนเท่ากับจำนวนเวลาราชการ ๓ ปี

ตาม ระเบียบการ จ่ายเงิน ทดแทน แก่ข้าราชการ วิสามัญประจำการที่ออกจากราชการ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๐๒ ซึ่งให้ใช้ระเบียบนี้ตั้งแต่วันที่ ๑ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๐๒ เป็นต้นไปได้แก้ไขหลักเกณฑ์การคำนวณเงินทดแทนดังนี้

(ก) ให้ได้รับเงินทดแทนเท่ากับเงินเดือน ๆ สุดท้ายคูณด้วยจำนวนปีเวลาราชการ เศษของปีถ้าถึง ๖ เดือน ให้นับเป็น ๑ ปี

(ข) ในกรณีที่พ้นจากหน้าที่ราชการ เพราะยุบเลิกตำแหน่งให้ได้รับเงินทดแทนตามความใน ก. แต่ถ้ามีเวลาราชการต่ำกว่า ๓ ปี ให้ได้รับเงินทดแทนเท่ากับจำนวนเวลาราชการ ๓ ปี

ผู้ไม่มีสิทธิได้รับบำเหน็จทดแทน ข้าราชการวิสามัญประจำการไม่มีสิทธิได้รับเงินทดแทนดังต่อไปนี้

(ก) ได้รับอนุญาตให้ลาออกจากราชการก่อนมีเวลารับราชการครบ ๕ ปี บริบูรณ์

(ข) ถูกไล่ออกหรือปลดออกจากราชการหรือตายเพราะกระทำความผิด หรือประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง

(ค) รัฐบาลกำหนดเงินอย่างอื่นไว้ให้แทนเงินทดแทนแล้ว และเงินอย่างอื่นนั้นมีจำนวนสูงกว่า

(ง) ได้รับเงินบำเหน็จหรือบำนาญพิเศษ ตามกฎหมายว่าด้วยบำเหน็จบำนาญข้าราชการ

(จ) ไม่ได้ร้องขอรับเงินทดแทนต่อผู้บังคับบัญชาภายใน ๑ ปี นับแต่วันที่พ้นจากราชการ หรือยุบเลิกตำแหน่ง

(ระเบียบการจ่ายเงินทดแทนแก่ข้าราชการวิสามัญประจำการที่ออกจากราชการ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๐๖ ลงวันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๐๖ ได้แก้ไขอายุความการขอรับเงินทดแทน ๆ จาก ๑ ปี เป็น ๓ ปี

(ฉ) มีเวลาราชการสำหรับคำนวณพิจารณาราชการ ไม่ครบ ๑ ปี บริบูรณ์ เว้นแต่กรณียุบเลิกตำแหน่ง

การนับเวลาราชการ การนับเวลาราชการสำหรับคำนวณเวลาราชการนั้น ให้นับตั้งแต่วันรับราชการรับเงินเดือนจากงบประมาณประเภทเงินเดือนแต่ไม่ก่อนวันที่มีอายุครบ ๑๘ ปีบริบูรณ์ จนถึงวันที่พ้นจากราชการรวมทั้งเวลาที่รับราชการทหารตามกฎหมาย และคำสั่งของทางราชการในระหว่างที่รับราชการเป็นข้าราชการวิสามัญประจำการด้วย

ข้าราชการวิสามัญประจำการที่ประจำปฏิบัติหน้าที่อยู่ในเขตที่ได้มีประกาศใช้กฎอัยการศึก ให้นับเวลาราชการที่ปฏิบัติหน้าที่ในระหว่างนั้นเป็นทวีคูณ

วันรับราชการที่ไม่ได้รับเงินเดือน หรือรับเงินเดือนไม่เต็มให้นับเป็นเวลาราชการตามส่วนที่ได้รับเงินเดือน สำหรับเงินที่รัฐบาลช่วยเหลือในการทำศพไม่ให้นับเป็นเวลาราชการ

ใบแก้คำผิด

กรุณาแก้คำผิดดังต่อไปนี้ด้วย

๑. หน้า ๓ บรรทัดที่ ๑๐ แก้คำว่า *"ผ่าตัดได้"* เป็น *"ผ่าตัดไม่ได้"*

๒. หน้า ๘ บรรทัดแรก แก้คำว่า *"ผลาญริช"* เป็น *"ผลาญริปู"*

๓. หน้า ๘ บรรทัดที่ ๑๖ แก้คำว่า "จราจล" เป็น "จลาจล"

๔. หน้า ๑๓ บรรทัดที่ ๙ แก้คำว่า *"บำนาญไม่ครบสิ้หาบบีบริบูรณ์"* เป็น *"บำนาญไม่ครบสิบบีบริบูรณ์"* และแก้คำว่า *"มีอายุไม่ครบสิบบีบริบูรณ์"* เป็น *"มีอายุไม่ครบห้าสิบบีบริบูรณ์"*

๕. หน้า ๒๕ เพิ่มข้อความย่อหน้าต่อท้ายข้อ ๑. ก. ดังนี้ *"ถ้าความพิการหรือทุพพลภาพนั้นขัดต่อการประกอบอาชีพเล็กน้อยให้มีอัตรา ๑๐ ใน ๕๐ ส่วน แห่งเงินเดือนเดือนสุดท้าย"*

๖. หน้า ๒๘ บรรทัดที่ ๒ แก้คำว่า *"ยน"* เป็น *"ยื่น"*

๗. หน้า ๓๑ บรรทัดที่ ๘ เพิ่มเติมข้อความท้ายบรรทัดให้ได้ความใหม่ดังนี้ *"หรือผู้ที่ได้รับเบี้ยหวัดหรือผู้ที่ได้รับบำนาญ"*

๘ หน้า ๓๖ บรรทัดที่ ๕ แก้คำว่า *"พิจารณา"* เป็น *"เวลา"*

พิมพ์ที่
หัตถโกศลการพิมพ์ ถนนพระราม ลพบุรี
นายสนั่น หัตถโกศล ผู้พิมพ์โฆษณา ๒๕๑๐